

วันพุธที่ 10 มกราคม 2561

ช่วงเช้า

1. โรงเรียนบ้านขาแข้งพัฒนา

- ประเด็นสรุปเนื้อหาสำคัญ

ครูโทนี่

- รูปแบบการสอนแบบ Montessori คือเน้นให้เด็กเป็นศูนย์กลาง
- ครูไม่ได้สอนเด็กเป็นกลุ่ม แต่สอนเด็กแค่คนเดียว
- มีของเล่นให้ได้เรียนรู้
- ครูโทนี่มาที่นี่เมื่อ 10 ปีก่อน เด็กแทบจะอ่านเขียนไม่ได้
- Montessori จะทำให้เด็กมีความรับผิดชอบ สามารถดูแลกันเองได้
- การที่ให้เด็กนั่งพื้นเป็นวงกลม เพราะจะไม่มีเด็กคนไหนได้นั่งแถวหลัง เกิดความเท่าเทียม

- คำถามของคณะ

1. เด็กพูดภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษ

- ❖ สอนเป็นภาษาไทย แต่ตอนแรกเด็กจะไม่พูดภาษาไทย นั่งฟังอย่างเดียว

2. มีนักเรียนกี่คน

- ❖ 168 คน เด็กอนุบาล 58 คน ประถม 110 คน

3. ครูโทนี่สอนภาษาอังกฤษให้เด็กหรือไม่

- ❖ ไม่สอน สอนภาษาอังกฤษนี้ปวดหัวมาก

4. เห็นเด็กที่นี่แล้วเก่งกว่าที่อื่น

- ❖ Montessori สอนให้เด็กคิดเอง รับผิดชอบเอง โรงเรียนปกติครูจะยุ่งกับเด็กมากเกินไป ต้องเจียบ ต้องฟังคำสั่งครู สอนหลายเรื่อง เด็กก็สมองเบลอ

5. จะรู้ได้อย่างไรว่าเด็กคนไหนต้องการเรียนอะไรก่อน

- ❖ ให้เด็กเขาคิดเอง ครูจะคอยชี้แนะแค่นิดเดียว อยากจะเล่น อยากทำอะไรให้ทำเลย ของเล่นมีเยอะมาก แต่ของเล่นทำให้เด็กรู้จักคณิตศาสตร์ รู้จักตัวอักษรภาษาอังกฤษ

ผอ.สุพิษ

- สมัยเราเรียน ต้องเชื่อครู ต้องกลัวครู บางครั้งไม่รู้ด้วยซ้ำว่าสิ่งครูหรือเด็กที่ทำผิด
- อุปกรณ์การเรียนการสอนลงทุนแค่ครั้งเดียวแล้วใช้ให้คุ้มค่า
- ผอ.สุพิษถามคณะกลับว่าที่บ้านมีโรงเรียนประถมหรือไม่
 - ❖ ตัวแทนเยาวชน : มีโรงเรียน เมื่อก่อนมีเด็ก 500 คน ตอนนี้เหลือน้อยมาก เพราะว่าพ่อแม่มักจะเอาเด็กเรียนนอกพื้นที่
- โรงเรียนนี้เดิมเป็นโรงเรียนที่เล็กที่สุดในดอยตุง บางครั้งพอผอ.ขับรถขึ้นมาโรงเรียนเห็นเด็กซ้อนท้ายมอเตอร์ไซด์พ่อแม่สวนลงไป รู้สึกหดหู่ เพราะชาวบ้านเขาเลือกสิ่งที่ดีให้กับลูก จึงย้อนกลับมาถามตัวเองว่า ตกลงเราเป็นครูแบบไหน
- ชาวบ้านเขาฉลาด และเขารักลูก เลือกในสิ่งที่ดีให้กับลูก ถ้าโรงเรียนไม่สามารถทำให้เขาเห็นว่ามีความรู้ได้เขาก็ไม่เลือกโรงเรียนเรา
- คิดดูว่าขนาดเรียนบนนี้ไม่เก็บเงิน คนยังเอาลูกลงไปเสียค่าเทอมแพง ๆ ข้างล่างหลังจากนั้นจึงคิดใหม่ทำใหม่ทั้งหมด
- เดียวนี้เอาผู้ปกครองมาดูการเรียนการสอน ให้เปรียบเทียบกันเอาเอง ถ้ามาตรฐานเท่ากันแต่อีกโรงเรียนหนึ่งไม่เก็บค่าเรียน เป็นเราก็ต้องเลือกโรงเรียนที่ไม่เก็บค่าเทอมอยู่แล้ว
- ผอ.สุพิษถามคณะว่า ในพื้นที่ของท่านมีปัญหาอะไรบ้าง
 - ❖ ในพื้นที่มีปัญหาวัยรุ่นคุมคาม
- ที่นี้ถ้ามีปัญหา เช่นถ้ามามั่วนิ่มในโรงเรียนแล้วไม่ยอมกลับ พ่อหลวงจะมาไล่ให้กลับ ชาวบ้านต้องช่วยโรงเรียนด้วย เช่นเรื่องวัยรุ่น
- ตอนนี้กำลังคิดว่า บางทีรูปแบบนักเรียนอาจจะรบกวนเด็ก เด็กไม่ชอบ ไม่รักษาทุกวันจันทร์จึงให้เด็กแต่งชุดอะไรก็ได้มาเรียน เพราะอยากเห็นว่าเมื่อเป็นชุดที่เขาชื่นชอบ เขาจะรักษาดีกว่าหรือไม่
- ผอ.อยู่ในพื้นที่มา 12 ปี ตอนแรกคุยกับครูโทนี่ไม่รู้เรื่อง
- การนำการเรียนการสอนแบบ Montessori มาใช้ที่นี่เพราะคล้ายกับปรัชญาของสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ช่วยเขาให้เขาช่วยตัวเอง ที่นี้โรงเรียนก็ให้นักเรียนช่วยเหลือตัวเอง เขาก็เกิดความภูมิใจ
- คณะดูงานคิดว่าที่โรงเรียนนี้ใช่แบบเยอะหรือไม่
 - ❖ น่าจะเยอะเพราะดูมีทุกอย่างครบ

- งบประมาณของโรงเรียนนี้เหมือนโรงเรียนทั่วไป แต่ทำอะไรต้องให้เกิดประสิทธิภาพมากที่สุด งบประมาณที่ได้จะไปตกอยู่ที่ห้องเรียนก่อน
- สมัยก่อนห้องเรียนสกปรก เพราะครูใส่รองเท้าเข้าห้องเรียน แต่ใช้เด็กทำความสะอาด อยู่หน้าเสาธงต้องดำเด็ก แต่ถ้าอยากให้โรงเรียนสะอาดต้องเริ่มที่ครูก่อน
- เพราะทุกคนในโรงเรียนต้องมีมาตรฐานเดียวกันไม่ว่าเด็กหรือครู
- เด็กทุกคนต้องได้รับการดูแลอย่างเท่าเทียมกัน ลูกพ่อหลวง ลูกอบต. เวลาทำโทษ ต้องทำโทษเท่าเด็กธรรมดา แถมพ่อหลวงจะดีซ้ำอีกเพราะเป็นลูกพ่อหลวง
- การเรียนการสอนในเมืองไทยพัฒนาได้ แต่ไม่ได้อยู่ที่โรงเรียนอย่างเดียว ผมคิดว่าโรงเรียนบ้านท่านก็ดี

❖ พ่อหลวงธนโชติ บ้านสุขฤทัย : ไม่ดีครับ

1. ครูที่นี่ เท่าที่สังเกตพูดติดกับเด็กมากแนะนำสิ่งที่ควรทำไม่ได้สั่งเด็ก
 2. เด็กที่บ้านมีสองชื่อ คือ ไอ้เหี้ย กับ ไอ้สัตว์ แสดงถึงมารยาทของเด็ก
 3. เด็กเรียกชื่อพ่อแม่กัน ล้อชื่อพ่อแม่กัน แสดงถึงความไม่เคารพซึ่งกันและกัน
- ครูที่นี่ทุกเย็นวันพฤหัสบดีจะต้องมานำเสนอแผนการสอน มาคุยว่าสอนอะไรเด็กไปแล้วบ้างแล้วจะสอนอะไรต่อ
 - สำคัญที่สุดคือครูต้องมีใจในการสอน ถ้ามีคนบอกว่าชาวเขาพัฒนาไม่ได้ให้เปลี่ยนความคิดใหม่ เพราะคนทุกคนต้องได้รับโอกาสในการพัฒนา
 - โรงเรียนต้องคุยกับผู้ปกครองว่า อยากให้ลูกเป็นอย่างไร บางครั้งความคิดของผู้ปกครองที่แนะนำมาช่วยโรงเรียนได้มาก ดีกว่าคนที่เรียนครูอีก
 - ถ้าเป็นโรงเรียนผม จะสนใจว่า เด็กเขาอยากเรียนอะไร เขามีทักษะในการแสวงหาความรู้ต่อไปอย่างไร เน้นภาษาอังกฤษเพราะจะทำให้สามารถแสวงหาองค์ความรู้ใหม่ๆในโลกนี้ได้เยอะ
- คำถามของคณะ
 1. พ่อหลวงบ้านสุขฤทัย : มีครูที่ย้ายออกไปมากหรือไม่
 - ❖ มีทั้งคนที่ย้ายออกไป มีคนที่อยู่มาตั้งแต่ช่วงแรกแต่ครูทุกคนต้องปรับตัว
 2. พ่อหลวงบ้านเมืองงามใต้ : ที่บ้านจะมีโรงเรียนขยายโอกาส แต่นักเรียนจะโตเป็นหนุ่มสาวแล้ว มักจะมีเรื่องทะเลาะวิวาทกัน มีแนวทางแก้ไขปัญหอย่างไร
 - ❖ ในแต่ละที่จิตวิทยาจะไม่เหมือนกัน ถ้าวัยรุ่นจะให้อยู่นิ่งๆไม่ได้ พ่อหลวงมาเป็นผู้นำได้เพราะเคยด้อมมาก่อนใช้ใหม่ครับ พอเคยด้อมมาก่อนก็รู้และคุมคนด้อมได้ วัยรุ่นต้อง

มีกิจกรรมให้ทำ มีกีฬาให้เล่น ถ้าแยกโซนเด็กได้ก็จะดีเพราะเด็กป.5-6 จะเลียนแบบพฤติกรรมเด็กม.1-2

- ❖ ทุกคนเกิดมามีความอยากเป็นผู้นำในสาขาที่ตนถนัด เคยได้ยินไหมครับว่า “เรียนไม่มา กีฬาไม่เคยขาด” เด็กบางคนชอบเล่นกีฬามากก็ควรส่งเสริมให้ทำสิ่งที่ชอบ

คณะครูพรงชาติพร้อมเด็กนักเรียน

ครูโทนี่บอกว่าพูดภาษาไทยได้นิดหน่อย

เยาวชนตั้งใจฟังครูโทนี่อธิบายมาก

ครูโทนี่บอกว่าคุณหน้าเหมือนฝรั่ง

ผอ.สุพิษบรรยายหน้าห้องเรียน

ผอ.สุพิษบรรยายในห้องประชุม

2. พูดคุยกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลแม่ฟ้าหลวงและคนรุ่นใหม่บนดอยตุง

- ประเด็นสรุปเนื้อหาสำคัญ

นายกวีรัชิต

- นายกวีรัชิต เป็นชาวจีนยูนนาน เคยเป็นอาสาสมัครโครงการพัฒนาดอยตุง
- แนะนำตัวสมาชิก อบต.แม่ฟ้าหลวง และตัวแทนคนรุ่นใหม่บนดอยตุง
- แนะนำตัวคณะศึกษาดูงานเป็นหมู่บ้าน
 - บ้านสุขฤทัย คนจีนยูนนานเป็นส่วนใหญ่
 - บ้านเมืองงามใต้ 3 ชนเผ่า คือ ปกากญ่อ อาข่าและเย้า
 - บ้านเมืองงามเหนือ 2 ชนเผ่า คือ อาข่าและกะเหรี่ยง
 - บ้านบาหลา 2 ชนเผ่า คือ อาข่าและลาหู่
- รับชมวีดิทัศน์แนะนำสมาชิก อบต.แม่ฟ้าหลวง และการดำเนินงานเชิงบูรณาการ
- การทำงานในพื้นที่จะต้องลืมนเรื่องเก่าไป เช่น เรื่องยาเสพติด เรื่องฝิ่น ให้ลืมให้หมด
- จริงๆประชาชนไม่ได้อยากทำผิด เรื่องการศึกษา เรื่องสิทธิ ทำให้เขาต้องทำผิด
- นายกขึ้นเคยเป็นล่ามในช่วงแรกที่โครงการเข้ามา คือการทำยังงี้ก็ได้ให้เกิดความเข้าใจกัน อธิบายให้เข้าใจ ถ้าหากต่อต้านต้องถามให้แน่ใจว่าเหตุผลคืออะไร
- ในพื้นที่คนอาชีพรับจ้างมากที่สุด เช่น เป็นไกด์ทั้งในและต่างประเทศ หรือเป็นลูกจ้างดอยตุง อันดับสองคือเกษตรกรรม อันดับสาม คือ การมีอาชีพที่อยู่กับป่า เช่น เก็บของป่า แต่ต้องมีกฎเกณฑ์ต้องรักษาและต้องปกป้อง
- ปัญหายาเสพติดของวัยรุ่นไม่มี เพราะว่าชุมชนมีกฎกติกาที่เข้มแข็ง
- ปัญหาไฟป่า ต้องสร้างกลไก เช่น ถ้าไฟไหม้ป่าต้องไปช่วยกันดับทั้งหมด ถ้าหมู่บ้านไหนไม่ไป ไม่ให้เก็บของป่า
- ผู้นำสำคัญมาก ลูกผู้นำทำอะไรแล้วไม่ผิดก็ไม่เกิดความน่าเคารพ
- อบต.แม่ฟ้าหลวงให้งบประมาณการศึกษามากที่สุด เพราะมองเห็นว่าการพัฒนาคนสำคัญที่สุด
- กำนันผู้ใหญ่บ้านมีอำนาจแต่ไม่มีเงิน ท้องถิ่นมีเงินแต่ไม่มีอำนาจ เสือทั้งสองตัวนี้ต้องกลับไปดูว่าอยู่ถ้าวัยกันได้อย่างไร ไม่เดินไปในทิศทางเดียวกันหรือไม่
- จะทำอะไรก็ตามต้องมีแผนมีเป้าหมาย ต้องมีรายละเอียด มีข้อมูลจริง
- จัดกีฬาเชื่อมความสัมพันธ์ก็คือเชื่อมความสัมพันธ์ไม่ใช่เชื่อมความแตกแยก

พี่พงศ์ศักดิ์

- ที่นี้มีห้องให้กำนันทำงานด้วยเพราะว่าต้องให้เกียรติกัน ทำงานร่วมกัน
- ผู้นำบนดอยตุงตอนนี้เคยเป็นอาสาของดอยตุงมาก่อน เพราะฉะนั้นหลักคิดคือการเอาส่วนรวมก่อน
- งบประมาณบางปีอยู่ที่ความจำเป็นเร่งด่วน ไม่ใช่ขายกเป็นคนบ้านไหน ผมเป็นคนบ้านไหน แล้วบ้านผมต้องได้ก่อน
- การบริหารงบประมาณต้องโปร่งใส มาเปิดดูได้เลย
- ชุมชนฯ ของอบต. มาจากเงินค่าปรับเพราะบางที่สมาชิกมาสาย ต้องมีค่าปรับ ต้องรับผิดชอบ
- จิตอาสาต้องมาก่อน ไม่งั้นทะเลาะกัน บนดอยตุงนี้ถ้าใจไม่กว้างอยู่ลำบาก
- การเก็บข้อมูลโดยอาศัยข้อมูลจริงสำคัญมาก เช่น 19 หมู่บ้านเดิมถ้าเราไม่สำรวจต่อแล้วรู้ว่ามี 29 หมู่บ้าน ที่เหลือจะอย่างไร เอาเงินที่ไหนมาพัฒนาหมู่บ้าน
- เราเอาชาวบ้านเป็นตัวตั้ง แล้วทุกสิ่งทุกอย่างต้องกลับไปสู่ชาวบ้านทั้งหมด

ปลัดเผ่าพันธุ์พิน

- การทำงานที่พื้นที่ 109 ตารางกิโลเมตร สภาพพื้นที่เข้าถึงยาก
- ที่ห้วยสำนักถนนเข้าง่าย แต่แปลกใจที่สุขฤทัยมี 9 หย่อมบ้าน ถือว่าเป็นบ้านใหญ่
- การทำงานที่นี้ค่อนข้างต่อเนื่อง เพราะว่ากลุ่มผู้นำจะขึ้นมารับตำแหน่งเรื่อย ๆ เพียงแต่เปลี่ยนตำแหน่งไปบ้าง
- สภาพอบต. ที่นี้เสียงค่อนข้างเป็นเอกฉันท์มาก แสดงถึงความเป็นหนึ่งเดียว
- มีการจัดลำดับความเร่งด่วนของโครงการก่อน เช่น ทำถนนก่อนหรือทำที่เก็บผลผลิตของชาวบ้านก่อน ตอนนั้นกำลังจะเข้าหน้าฝน เราก็ต้องชี้แจงชาวบ้านว่าทำไมต้องทำโครงการนี้ก่อน
- มีคนบางส่วนบนดอยตุงยังไม่ได้รับสัญชาติ ดังนั้นจึงไม่ได้รับสวัสดิการของรัฐ ก็ได้มีการประสานงานไปถึงมูลนิธิSCG สนับสนุนงบประมาณช่วยเหลือคนเหล่านี้ เช่น ค่าวัสดุสร้างบ้าน ซ่อมแซมบ้าน

รองประเสริฐ คำลือ บ้านห้วยน้ำขุ่น หมู่ 17

- สภาแห่งนี้ที่ผมสมัครมา 10 กว่าปี ทำงานด้วยเหตุและผล เอาความจำเป็นมาพูดคุยกันก่อน
- ถ้าหาก 15 หมู่บ้านเองบมาหารเท่ากันปีหนึ่งคงได้สร้างแค่เสาสี่ต้น
- เราต้องอธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจว่า หมู่บ้านนี้จำเป็นต้องได้เงินมากกว่าเพราะเหตุผลข้อ 12345 ต้องเคลียร์ให้ชัด
- เรื่องการเงิน เรื่องแผนทุกอย่างต้องชี้แจงทั้งหมด
- เงินหมุนเวียนในเฉพาะบ้านผมมีประมาณ 4 ล้านบาท ใช้ดอกผลจากดอกเบี้ยเงินล้าน ก็มีการพัฒนาลานกีฬา และอื่นๆ
- ถ้าทุกอย่างเอาเหตุและผลมาคุยกัน ก็ไม่เกิดความขัดแย้งกัน

วันชัย

- ผมจบการเมืองมา เขาว่าการเมืองเป็นเรื่องผลประโยชน์
- ใครเป็นผู้นำที่นี่ ทำใจเลยครับต้องเป็นกันยาวๆครับ
- ผมมาเป็นตอนอายุ 27 คนแก่สุดกินเบี้ยสูงอายุได้แล้ว แต่สามารถพูดจาตกลงกันได้
- การจัดการบริหารในตำบลนี้ไม่เหมือนกับที่ผมเรียนมา ทุกอย่างมีความเท่าเทียมกันทั้งหมด หมู่บ้านผมเล็กมี 40 หลังคาเรือน ถ้าให้ยกมือแข่งก็แพ้ครับ แต่ที่นี้ถ้าเห็นแล้วว่ามีอำนาจก็ไม่ได้ ถ้าไม่มีความจำเป็นก็ยังไม่ต้องเอา
- สิ่งที่สำคัญที่สุดคือคนในชุมชน คนดอยด้วยกันอยู่ด้วยกัน คนละเผ่าแต่พูดกันรู้เรื่องกว่าคนข้างล่าง อาจจะโกรธกันแต่ไม่ทำให้ถึงตายครับ อาจจะแข่งกันอย่างเดียว

พีพิม บ้านลาบา เจ้าหน้าที่โครงการพัฒนาเด็กและเยาวชน

- โครงการพัฒนาโดยตุ้งได้สร้างคนในพื้นที่มา และคนเหล่านั้นกลายมาเป็นผู้นำอย่างที่ได้เห็นจากฟี่ๆอบต.
- แต่เวลาที่เปลี่ยนแปลงไป ปัญหา ก็จะเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย
- สมเด็จพระเจ้าอยู่หัว 22 ปี ตัวเองยังพอทันสิ่งที่ได้รับจากสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว
- แต่เด็กรุ่นใหม่เกิดมาพร้อมกับความสะดวกสบาย ไม่เคยรับรู้พื้นที่นี้เคยลำบากมาอย่างไร

- แม้คนรุ่นใหม่ไม่ได้มีปัญหาแต่ถ้าหากไม่เคยสัมผัสก็อาจจะไม่รู้ว่าจะมาสืบสานปณิธานของท่านต่อไปอย่างไร
- กิจกรรมที่สร้างคือค่ายที่แสดงให้เห็นว่าความเป็นมาของบ้านเราเป็นอย่างไร เขาจะมีส่วนร่วมในอนาคตได้อย่างไร
- นอกจากนี้ยังมีทุนการศึกษาของมูลนิธิฯ เพื่อให้เด็กในพื้นที่ศึกษาต่อในระดับปริญญาตรี โดยมีข้อแม้ว่าต้องสอบให้ติดก่อนจึงมาดูว่าพ่อแม่ให้อะไรได้บ้างแล้วมูลนิธิจะสนับสนุนอะไรได้บ้าง

รองนายกคนที่ 1

- ที่นี้ไม่มีการหารงบประมาณ ไม่มีการแบ่งซื้อแบ่งจ้าง
 - งบจะให้บ้านที่มีความจำเป็นก่อนเป็นหลักปฏิบัติ บางบ้านไม่ได้เงินชดเชยขาดติดต่อกันสองปี ก็ไม่เคยมีปัญหา
 - ต้องมองภาพรวม ไม่ใช่มองแต่ภาพบ้านตนเอง
 - กิจกรรมชนเผ่า สนับสนุนเผ่าละ 20,000 บาท เท่าๆกัน
- ความคิดเห็นและคำถามของคณะ
 - 1. ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามใต้ : ถ้าย้อนดูต.ท่าดอนคงต้องกลับไปแก้ไขอีกเยอะมาก แต่เราคงต้องค่อยเป็นค่อยไป
 - 2. ผู้ใหญ่บ้านเมืองงามเหนือ : ผมฟังนายกพูดแล้วรู้สึกประทับใจที่นายกมีวิสัยทัศน์ ที่บ้านผมมี 15 หมู่บ้านแต่ประชากรมากกว่าที่นี่ ยังมีปัญหาในหลายๆหมู่บ้าน เช่น ความขัดแย้งเล็กๆน้อยๆ ไม่ค่อยมีความสามัคคีกัน คิดว่าเรื่องนี้ต้องมีการเปลี่ยนแปลงต่อไป
 - ❖ การใช้อำนาจไม่ใช่ว่าคนเดียวสั่ง แต่ถ้ามี 10 คน ทั้งหมดต้องมาเข้าใจร่วมกัน เห็นร่วมทั้ง 10 คน นี่คือการมีอำนาจที่แท้จริง
 - 3. นายกบอกว่าอยู่ได้ 3-4 สมัย อยากถามว่าก่อนหน้านี้เคยมีปัญหาขัดแย้งกันบ้างหรือไม่
 - ❖ สมาชิกจะอยู่วัย 30-40 ปี 50% เป็นผู้หญิง อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้มีไม่ถึง 10 คน ดังนั้นแนวคิดหรือการพูดคุยกันนั้นจึงไม่ค่อยมีปัญหา เรื่องที่พูดคุยกันบ่อยมากคือเรื่องการใช้บ.ในเรื่องนั้นเรื่องนี้คุ้มค่าแล้วหรือไม่ และเรื่องอื่นๆต้องมาเจอมาพูดกันตลอด ดังนั้นจึงไม่ค่อยมีงานค้าง เวลาทำงานต้องไปด้วยกัน ถ้านายกไป รองนายกก็ไปด้วย ทำงานคู่กันตลอดไม่ค่อยแยกกัน รู้ข้อมูลเท่ากัน
 - ❖ เวลามาประชุมแก้ปัญหา ต้องแก้ไขให้เสร็จวันต่อวัน เดือนต่อเดือน ให้จบ

4. “ในความคิดเห็นของผม ถ้าเป็นผู้นำแล้วมีอคติทำให้ชุมชนแตกแยก พอมาดูที่นี่พบว่ามีความเป็นเอกฉันท์มากกว่าเพราะว่ามีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ก็อยากให้ฝ่ายบริหารมาดูงานที่นี่ เห็นได้จากเรื่องงบประมาณ ที่นี้ได้สองล้าน ที่บ้านผมได้เป็นร้อยล้าน ของผมก็จะมีเป็นฝ่ายหนุนฝ่ายนี้ อย่างงบประมาณหมู่บ้านให้หมู่บ้านละล้าน ถ้าต.ท่าตอนได้มาดูที่นี่อาจจะได้รางวัลบ้างเพราะ มาฟังนายก รู้สึกดีใจและสนใจผมมาก อยากให้นายกไปเป็นนายกที่บ้านผม”
5. ตัวแทนเยาวชน : “เป็นโอกาสที่ดีสำหรับเยาวชน ที่ได้โอกาสมาศึกษาจะเป็นแนวทางที่จะกลับไปถ่ายทอดให้กับกลุ่มเยาวชน ในการทำงานของกลุ่มเยาวชนก็คล้ายๆกันกับที่นี่คือ แต่ละปีมีนโยบายว่าจะทำกิจกรรมอะไรบ้าง ใช้งบประมาณเท่าไร เยาวชนกลุ่มบ้านเมืองงามก็จะมีการจัดข้อมูลไว้ทั้งหมด”
6. ตัวแทนกลุ่มสตรี : “ส่วนตัวเป็นประธานแม่บ้านต.ท่าตอนและเป็นสมาชิกอบต.ด้วย งบประมาณก็จะได้บ้างไม่ได้บ้าง ไม่อยากจะพูดอะไรมากเพราะว่าเหมือนเป็นการประจานบ้านตัวเอง คิดว่าทุกฝ่ายต้องมาร่วมคุยกันทั้งหมด บางที่ปัญหาคือการที่เมื่อเราพูดอะไรไปแล้วเขาไม่เห็นด้วย”
7. อรัญ บ้าน 56 บ้านบิรารห้วยสำน : “งบประมาณอบต.เข้าเป็นร้อยล้าน ปีที่แล้วได้ถนน 105 เมตร นอกนั้นแทบไม่ได้เลยครับ บ้านผมถนนหนทางลำบากมาก ไม่เคยได้งบประมาณเลย ไม่เคยมีการเข้ามาดูแล อยากจะให้เหมือนแบบนี้”
8. พ่อหลวงธนโชติ บ้านสุขฤทัย : “พูดง่าย ๆ คำเดียวคืออิจฉา แต่ไม่ได้อิจฉาอย่างเดียว กลับไปก็จะไม่เรียกร้องด้วยแต่จะกลับไปคิดว่าจะทำยังไง ผมคิดว่าตำบลกับพ่อหลวงเหมือนพ่อบ้านกับแม่บ้าน ผัวเมียทะเลาะกันตลอด ในระดับหมู่บ้านก็เหมือนกัน ถ้าคุยกันรู้เรื่องก็จบ สิ่งที่ผมได้เรียนรู้คือ เห็นว่าการทำงานอย่างมีความสุขเป็นอย่างไร ผมยังไม่เคยเห็นกำนัน ผู้ใหญ่บ้านในต.ท่าตอนว่าจะมีการรวมตัวกันได้ เรื่องเงินจริง ๆ อยู่น้อยไม่ใช่ปัญหา การหารงบประมาณหมู่บ้านละหนึ่งล้านบาท ผมยังเคยคิดว่าหมู่บ้านเล็กๆจะเอาไปสร้างอะไร มันไม่มีอะไรให้ทำแล้ว ความจำเป็นของบ้านเล็กบ้านใหญ่มันไม่เท่ากัน เงินจำนวนนี้อาจจะไปสร้างปัญหาที่บ้านก็ได้”
9. อยากเรียนถามเรื่องการอุดหนุนเงินวัฒนธรรมประเพณี พูดตรงๆเลยมีการชักแซ็กอย่างไร เพราะที่บ้านผมก็ต้องมีการตรวจสอบแน่ อยากถามโดยตรงว่าทำอย่างไรครับ

- ❖ ที่นี้มีศูนย์วัฒนธรรมตำบลที่ทำหน้าที่บริหารจัดการ ที่นี้ใช้เงินด้านนี้แค่แสนกว่าบาทเท่านั้น ประเพณีนี้ไม่ใช่ของรัฐบาล แต่เป็นของชาวบ้านของตนเอง จ่ายเป็นชนเผ่า นะครับ ไม่ใช่จ่ายเป็นหมู่บ้าน
- ❖ คำถามตอบยากว่าซึกแซ่กริปาว ต้องตอบว่าระบบราชการไทยนั้น ระเบียบกับความจริงไปด้วยกันไม่ได้ แต่ผมกล้ายืนยันได้ว่ามีความโปร่งใส โดยปรับวิธีการคือเรื่องกิจกรรมก็ให้คณะกรรมการสภาวัฒนธรรมดำเนินกิจกรรมแต่ต้องมีการกำกับดูแลเรื่องงานเอกสารโดยอบต.

10. โกยาว : ในงานอบต.ต่างๆทุกคนได้พูดไปหมดแล้ว ก็ขอพูดนิดๆหน่อยๆครับ

ผู้ใหญ่บ้านสุฤทัย : โกเป็นคนพูดน้อยแต่ต๋อยหนักครับ

- ❖ เห็นอบต.เราเป็นแบบนี้ ไม่ใช่ที่เราหยุดเรียนรู้แต่เราพาไปดูงานที่อื่นๆแล้วดูว่าปัญหาเป็นอย่างไร ของเราเป็นอย่างไรเพื่อเอามาคิดปรับแก้ไข ต้องเรียนรู้อยู่ตลอดเวลา

คณะรับฟังบรรยายจากสมาชิกอบต.แม่ฟ้าหลวง

ตัวแทนเยาวชนแสดงความคิดเห็น

ประธานแม่บ้านต.ท่าตอน

พิธีรัฐ

คณะห้วยสัน2 ถ่ายภาพหมู่ร่วมกับสมาชิกอบต.แม่ฟ้าหลวง

คณะออกเดินทางจากโครงการพัฒนาต่อยอดไปจ.น่าน

- ประเด็นสรุปเนื้อหาสำคัญ (พูดคุยบนรถยนต์)
 - ที่ได้เห็นที่ตอยตุงคือการพัฒนา 30 ปี
 - ที่จะได้ไปเห็นที่น่านคือการพัฒนา 5 ปี 10 ปี จะเห็นความแตกต่าง
 - การมาดูงานของมูลนิธิแม่ฟ้าหลวงขอแค่กล้าคิด ทำ พูด ไม่มีผิดถูก ไม่มีใครหัวเราะเท่าที่เห็นเยาวชนกล้าดี แม่บ้านยังไม่ค่อยกล้า
 - แนะนำคณะที่นั่งรถแต่ละคัน
 - ที่บ้านยอด น้ำหายทำเกษตรไม่ได้ ปลุกมะนาวนอกฤดูพันธุ์ตาฮิติ ทดลองใช้พื้นที่ประมาณคนละ 1 ไร่ ปีที่ 2 ก็เริ่มทำจริง มีคุณภาพจนสามารถนำเสนอให้แมคโคร
 - มูลนิธิฯซ่อมระบบลำเหมืองนิดเดียว ใช้เงินไม่กี่พันบาท น้ำก็ไหลสามารถทำเกษตรนอกฤดูได้ ที่ผ่านมามีชาวบ้านเสียโอกาสมาก แต่ชาวบ้านตั้งกฎ ดูแลเอง น้ำไหลตลอดปี
 - อยากถามว่าบ้านไหนปลูกอะไรกันบ้าง ขยายที่ไหน
 - สุขฤทัย : ปีที่แล้วปลูกแตงโม ขายแทบไม่ได้เลย
 - เมืองงามเหนือ : ลีนจี่ ข้าวโพด มาขายที่บ้านสุขฤทัย

มันเทศ ผักเขียว คัดเกรดส่งโครงการหลวง

เมืองงามใต้ : ข้าว ผัก ถั่วเหลือง หน้าฝนทำข้าวนา บนดอยมีมันสำปะหลังและ
ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ช่วงบ่าย

3. ศึกษาดูงานแปลงเกษตรผสมผสาน ของนางสาวปัทมพร พิชัย

- ประเด็นสรุปเนื้อหาสำคัญ

พินัย (สามีพี่เกียง)

- ในแปลงตอนนี้ทำเกษตรผสมผสาน
 - ปลูกพืชมากกว่า 10 ชนิด เช่น มังคุด ทุเรียน โกโก้ พริกไทย หมาก กล้วย
 - ตอนนี้กำลังส่งเสริมให้ชาวบ้านปลูกโกโก้และรับซื้อคืน
 - ที่ทำได้เพราะมีน้ำเพียงพอ โดยโครงการมาช่วยพัฒนาเรื่องระบบน้ำบนที่สูงหรือบ่อ
พลวงสันเขา ทำให้มีน้ำใช้ตลอดปี
- คำถามของคณะ
 1. ทำไมไม่ปลูกข้าวโพดต่อ
 - ❖ เคยเจ็บใจกับข้าวโพด ปลูก 10 ไร่ ได้กำไร 2000 บาท
 2. มีหนีนอนนั้นเท่าไร
 - ❖ ตอนนั้นทำข้าวโพดเป็นหนี้ 60000 บาท ทุกวันนี้หนี้เพิ่มขึ้นแต่เป็นหนี้จากการลงทุน

พินัยบรรยายเรื่องชีวิตเมื่อก่อน

การกักเก็บน้ำบนที่สูง

4. พุดคุยกับคณะกรรมการกลุ่มวิสาหกิจชุมชนมะนาวบ้านยอด ความร่วมมือกับภาคเอกชน

● ประเด็นสรุปเนื้อหาสำคัญ

- เดิมชุมชนมีอาชีพเกษตรกรปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์และมะนาวทิ้งไว้ แต่เพราะราคามะนาวไม่ดีและไม่มีการดูแลอย่างเหมาะสม จึงไม่ได้พัฒนาต่อ
- น้ำในพื้นที่มีไม่เพียงพอ มะนาวจึงมีผลผลิตแต่น้ำฝน
- โครงการได้เข้ามาพัฒนาระบบน้ำ และระบบส่งน้ำเข้าพื้นที่ทำให้สามารถปลูกมะนาวได้ผลผลิตทั้งปี
- สอนวิธีการดูแลและบำรุงต้นมะนาวอย่างถูกวิธี ทำให้ออกผลผลิตที่ดี น้ำเยอะ
- เริ่มต้นตั้งวิสาหกิจชุมชนมะนาวโดยนำเงินทุนจากกองทุนปลูกป่ามาเป็นทุนหมุนเวียน
- พัฒนาคุณภาพ คัดเกรด จนสามารถขายให้กับแมคโครได้
- โดยแมคโครจะรับเป็นแพค 20 ลูก ส่งที่ตลาดวังน้อย มหาชัย คือสยามแมคโคร

● คำถามของคณะ

1. ตอนนีกลุ่มมีสมาชิกเยอะหรือไม่

- ❖ สมาชิก 96 ราย ผู้ถือหุ้น 106 ราย รวมแม่ฟ้าหลวงฯ ปิดทองและสำนักงานเกษตรฯ

2. ตอนแรกเริ่มคิดยังไงที่จะปลูกมะนาว

- ❖ ในพื้นที่ปลูกมะนาวอยู่แล้วแต่จะสนใจดูแลตอนราคาขึ้นเท่านั้น พอมีตลาด มูลนิธิก็จะมามีทีมส่งเสริมมาแนะแนวการดูแลรักษา

3. ได้พunya ใส่ปุ๋ยเคมีหรือไม่

- ❖ ไม่พunya เพราะว่าส่งสยามแมคโครมีระบบการตรวจ

4. มีการคัดเกรด ABC หรือไม่

- ❖ มี โดยช่างนำหนักให้ได้ 20 ลูก/2 กิโลกรัม

5. เรื่องราคา

- ❖ ต้องต่อรองกันทุกครั้งที่มีการส่งให้สยามแมคโคร

6. ถ้ามะนาวชาวบ้านเยอะมาก จะทำอย่างไร

- ❖ ให้ชาวบ้านมาลงน้ำหนักก่อนว่าจะขายเท่าไร

7. แล้วส่วนที่เหลือจะขายที่ไหน

- ❖ มีพ่อค้าเร่มารับซื้อ

8. การซื้อขายกับบริษัทเป็นช่วงเวลาใดบ้าง มีการประกันราคาหรือไม่ว่าเดือนนี้ได้ราคาเท่าไร

- ❖ ราคาขึ้นลงตามตลาดทั้งหมด

9. รับซื้อของชาวบ้านเท่าไร?
 - ❖ ปีก่อน กิโลละ 20 บาท
 - ❖ ปีนี้ กิโลละ 10 บาท
10. เวลาขายจะยอมขาดทุนหรือไม่?
 - ❖ ไม่มีขาดทุนเพราะมีการต่อรองราคาก่อน
11. ใช้รถ 4 ล้อขนน้ำหนัก 4,500 กิโลกรัม มะนาวไม่เสียหายหรือไม่?
 - ❖ ใส่เป็นแพค มีการทำเป็นชั้นๆ ทำให้ไม่เสียหาย
12. ชาวบ้านทั้งหมดมีมะนาวกี่ตัน?
 - ❖ รวม 589 ไร่ 20,000 กว่าตัน
13. มีคนที่ปลูกแล้วไม่เป็นสมาชิกหรือไม่?
 - ❖ ไม่มี
14. มีพ่อค้าให้ราคาสูงกว่าไหม?
 - ❖ ไม่มี
15. มะนาวออกลูกทุกปีหรือไม่?
 - ❖ ออกทุกเดือน
16. มะนาวใช้การต่อกิ่งได้หรือไม่?
 - ❖ เสียบกิ่งได้
17. มีโรคพืชหรือไม่?
 - ❖ มีโรคราสีชมพูกินกิ่ง โรคอื่นเจอน้อย เพราะเป็นพันธุ์ที่ทนทานต่อโรค บางปีรากเน่า เพราะฤดูฝนทำให้พื้นที่มีน้ำแฉะ
18. ทำอย่างไรกับลูกที่ตกเกรด?
 - ❖ มีพ่อค้ามารับซื้อ แต่ทางกลุ่มกำลังคิดที่จะเอามาแปรรูป แต่ที่บ้านยอดมีการดูแลที่ดี ลูกที่เสียน้อย
19. มูลนิธิมีบทบาทอย่างไรบ้าง?
 - ❖ โครงการไม่ได้ห้ามปลูกมะนาว เพราะมะนาวคือพืชในดวงใจของชาวบ้าน แต่จะให้ความรู้ในการพัฒนา
20. หาดตลาดเองหรือมูลนิธิช่วย?
 - ❖ มูลนิธิเปิดทองหาให้ และช่วยจัดตั้งกลุ่ม

21. ผลผลิตก่อนและหลังโครงการเข้ามาแตกต่างกันหรือไม่

- ❖ ต่างกันมาก เพราะน้ำพอเพียง และมีความรู้จนสามารถทำคุณภาพส่งขายแมคโครได้
ทุกอาทิตย์

22. ตอนนี้เป็นพืชปลอดภัยหรือไม่

- ❖ ยังมีการใช้สารเคมีแต่ไม่มีสารตกค้าง

23. มีการตรวจสอบกันเองก่อนหรือไม่

- ❖ มีการพูดคุยกันเองก่อน

24. ไม่ขัดแย้งกันหรือไม่

- ❖ ไม่ทะเลาะกันเพราะคิดว่ามีคนมาตักเตือน ช่วยรักษาสินค้าของตน

25. ถ้ามีคนทำ จะรู้ได้อย่างไรว่าใครผิด

- ❖ ในหมู่บ้านมีกฎกติกาว่าห้ามพนยาเพราะแปลงอยู่ติดกัน ถ้ารู้จะห้ามขายผลผลิต 15 วัน
ปีหนึ่งจะมีช่วงให้ฉีดยาได้ ถ้าพ้นแล้วห้ามฉีด มีการดูแลด้วยวิธีการอื่นๆ เช่น การตัด
หญ้า ชุมชนนี้เป็นเครือญาติกันทั้งหมด ใครทำอะไรผิดก็รู้และตักเตือนกันจึงไม่มีปัญหา

กลุ่มวิสาหกิจผู้ปลูกมะนาวบ้านยอด

พี่เสือเขี้ยวถามคำถามด้านเทคนิค

พี่รพลบรรยายการจัดตั้งกลุ่ม

ผู้ใหญ่นโซติบอกว่าที่ตามเยอะเพราะที่บ้านก็ปลูกมะนาว

คณะออกเดินทางจากบ้านยอดไปอ.บัว จ.น่าน

- ประเด็นคำถามของคณะ (พูดคุยบนรถยนต์)
 1. ทำยังไงให้มะนาวออกทั้งปี
 - ❖ แบ่งพื้นที่ 50/50 ให้ออกในฤดูและนอกฤดู
 2. น้ำที่ทำตอนเป็นที่ราบ จัดเก็บอย่างไร
 - ❖ แผนคือทำระบบฝาย ยกกระต๊อบให้ผ่านพื้นที่เกษตรมากที่สุด
 3. มะแขว่นปลูกได้ไหม ขายได้ไหม
 - ❖ มะแขว่นไม่ได้ขึ้นทุกที่ ขึ้นอยู่กับ อุณหภูมิ สภาพดิน แต่มะแขว่นที่ดีที่สุดคือที่บ้านยอด ปลูกที่อื่นไม่มีกลิ่นรสชาติดีเท่า ตลาดมีตลอดทั้งปี
 4. ถ้ามะแขว่นเลี้ยงหมู โรคหน้าบวม โรคปอด รักษาอย่างไร
 - ❖ ต้องแก้ที่การบริหารจัดการ ส่วนใหญ่โรคนี้จะเกิดกับลูกหมู ตอนที่สภาพอากาศเปลี่ยน ต้องให้ความอบอุ่นมากขึ้น
 5. ถ้าทำเนื้อหมูให้มีมันแทรกได้เหมือนเนื้อวัวทำได้หรือไม่
 - ❖ สัตว์มีกระเพาะต่างกัน ระบบกล้ามเนื้อไม่เหมือนกัน แต่หมูต้องมาจัดการเรื่องอาหารเพื่อเพิ่มน้ำหนัก
 6. วัวที่เป็นปากเม้าเปื่อยรักษาได้ไหม
 - ❖ โรคนี้รักษาให้หายได้ แต่ส่วนใหญ่ตายเพราะเป็นโรคแทรกซ้อน ต้องทำวัคซีนโรคนี้ให้ครบ
 7. ถ้าหมูตัวเล็กต้องเสียรักษาอย่างไร
 - ❖ ต้องดูว่าถ่ายจากอะไร เช่น เปลี่ยนอาหารเฉียบพลัน คอกชื้นมีเชื้ออีโคไลน์ ถ้าชาสั่น แสดงว่าเป็นมากอันตรายอดต่ำ ถ้าสังเกตเห็นต้องจับแยกกันหมูตัวอื่นมากขึ้น
 8. เป็นเจ้าหน้าที่มูลนิธิเคยมีข้อหรือไม่
 - ❖ ลุงยงค์ : ทำได้ เกิดจากชาวบ้านไม่ตอบสนอง
 - ❖ พี่เอ็ด : ทำบ้างแต่ไม่เคยถอย

ข้อสังเกต/อุณหภูมิกณะ

วันนี้คณะได้เตรียมพร้อมเรื่องการนั่งรถมากขึ้น เพราะคณะหลายคนเมารถง่าย จึงมาขอยาแก้เมารถกันแทบทุกคน โดยสมาชิกคณะลดลงจาก 39 เป็น 38 คนเพราะมีอาการป่วย เจ้าหน้าที่พาไปหาหมอพบว่า เป็นหนองในลำคอทำให้เจ็บคอมาก และมีไข้จึงให้กลับบ้านก่อน

กลุ่มผู้นำยังคงเป็นกลุ่มที่มีความแฉะทีฟในการดูงาน ถามคำถามและพยายามนำปัญหาในหมู่บ้านมาสะท้อนให้กับวิทยากรได้ฟังเพื่อเปรียบเทียบและหาแนวทางแก้ไขปัญหา ผู้ใหญ่บ้านสุขฤทัยนอกจากจะเป็นผู้นำของหมู่บ้านแล้ว แต่ยังถือได้ว่าเป็นผู้นำของคณะดูงานครั้งนี้ด้วย เพราะมักจะมีการสรุปให้ความเห็นแก่คณะอยู่เสมอ เสียงดัง กล้าพูด กล้าถาม บางครั้งถามคำถามติดต่อกันจนคนอื่น ๆ ไม่ได้ถาม

โกยาว มีการถามครั้งแรก เรื่องวัสดุปูพื้นบ่อพลวง ว่าคืออะไร หนาเท่าไร เป็นแผ่นเดียวกันทั้งหมดหรือต่อกัน โดยค่อนข้างสนใจในจุดดูงานแปลงเกษตรผสมผสานของพี่เกียงมาก โดยเฉพาะเสาต้นพริกไทย

กลุ่มสตรี วันนี้ไม่ค่อยได้เห็นกลุ่มสตรีมีบทบาท อาจเพราะเหนื่อยจากการเดินทาง แต่มีความสนใจดูงานเหมือนเดิม วันนี้เริ่มเห็นกลุ่มสตรีที่แตกออกเป็นสองกลุ่มอย่างชัดเจนคือกลุ่มที่เป็นชาวเผ่าปกากญอ และกลุ่มที่อยู่บ้านสุขฤทัย

กลุ่มเยาวชน ค่อนข้างสนใจเรื่องการเรียนการสอนในโรงเรียนบ้านข่าแย่มาก มีการถามครูโทนี่ตลอดเวลา และมีการสะท้อนว่าเด็กในหมู่บ้านมีปัญหาด้านการเรียนมาก บางคนเรียนม.3 ยังไม่สามารถอ่านออกเขียนได้

ชาวบ้านอื่นๆ เริ่มมีชาวบ้านที่ไม่เคยถามคำถาม ถามเจ้าหน้าที่มากขึ้น แต่คนที่เจียบจริง ๆ และมักจะฟังอยู่ไกล ๆ คงเจียบไม่พูดไม่ถามเหมือนเดิม กลุ่มเจียบนี้จะมีจำนวนประมาณ 4 คน